

2
СТОП.
Вчена рада
в умовах карантину

3
СТОП.
Червень альма-матер
у світлинах

7
СТОП.
Free time
Відпочивати по-новому

Вступати з дому, «квиток» за 125... та факультет, де запрошують на роботу

Пам'ятаєте казку «12 місяців»? Січень поступився місцем Квітню, щоб на галявині з'явилися проліски, а в реальному житті липень поступається серпню, щоб абітурієнти могли стати студентами. Поступається — себто сповна віддає свої права «наступникові». Набір цього року через карантин триватиме в останній місяць літа. У дистанційному форматі.

Коротко все, що потрібно знати про вступ

Ректор Володимир Смоланка зауважив: «Ми дуже раді, що вступна кампанія «посунулася» тільки на місяць. План уже прийнятий урядом. Тобто маємо практично ті ж дати, що й були в липні

в попередні роки. Серед вагомих змін — дистанційний формат. Але це не новинка, бо й досі кожен випускник школи створював особистий електронний кабінет, аби стати абітурієнтом».

Отож головні етапи вступу-2020 стартують із 1 серпня. Іванна Стерчо, заступниця відповідального секретаря Приймальної комісії УжНУ, розповіла: «Для вступників на основі повної загальної середньої освіти реєстрація електронних кабінетів триватиме з 1 серпня до 30-ого. Подача електронних заяв — із 13 до 22 серпня. До 16 серпня — для тих, хто складатиме вступні іспити. Новинкою цієї кампанії буде те, що навіть пільговики можуть подавати заяви в електронній формі, але їхні вступні іспити відбуватимуться до моменту пода-

чі електронних заяв — із 1 до 12 серпня».

Як і торік, є змога подати 5 заяв і розподілити їх за пріоритетами. Ще одне нововведення — підвищення конкурсного бала. «Квиток» на потяг держзамовлення тепер обійдеться в щонайменше 125 балів. На медичні спеціальності, як і в попередні роки, за 2-ий і 3-ій предмети на ЗНО абітурієнт повинен набрати не менше 150 балів.

«На держбюджет тепер чітко визначений перелік предметів. Наприклад, 2-ий предмет — вибір між біологією та хімією. Третій — між математикою й фізикою. Для абітурієнтів, котрі бажають вступати за медичними спеціальностями тільки на контракт, така комбінація може бути іншою, утім, лише з названих чотирьох предметів. Скажімо, торік вступники могли подавати й історію України

чи іноземну мову», — роз'яснює І.Стерчо.

...Іхати тепер нікуди не потрібно! Оригінали документів цього року слід відсилати поштою. Можна й електронною, якщо сканкопії завірені кваліфікованим електронним підписом абітурієнта. А власне оригінали такі вступники донесуть, коли вже розпочнеться навчальний рік. До речі, дещо подовжили й термін подачі документів. І.Стерчо зазначає: «Наприклад, 27 серпня нададуть рекомендації до зарахування та оприлюднять відповідні списки з повідомленням про набуття чи не набуття права здобувати вищу освіту за кошти державного бюджету». Із 27 до 31 серпня слід подати оригінали документів. Але до 5 вересня надається таке собі відтермінування. Будемо дочікувати документи, які надходять поштою».

«Іноземна» любов...

До Закарпаття вже встигли прикипіти серцем й іноземці, які з радістю їдуть до нас навчатися. І співпраця з ними — поки за планом. Потенційні абітурієнти в інших країнах ще завершують заклади середньої освіти. Поки УжНУ розсилає запрошення майбутнім студентам. Водночас представники альма-матер моніторять інформацію з відкриттям кордонів в Україні та в тих державах, звідки планують їхати до УжНУ. Проректор із науково-педагогічної роботи Мирослава Лендшел каже: «Залежимо від ситуації в Індії, чи буде мати можливість працювати посольство України в Делі, яке надає візи для наших потенційних абітурієнтів, або в інших країнах. Тобто нині працюємо за планом. Можливим є варіант, що вступну кампанію для іноземців продовжать. Зазвичай вона триває до 1 листопада, але може відтягнутися й, приміром, до 1 грудня чи довше».

Для вступу до українського університету абітурієнтам з інших країн потрібно пройти співбесіду з мови викладання (у випадку УжНУ це здебільшого англійська) та із фахових дисциплін. Утім, багато вишів такі випробування влаштовують в онлайн-режимі. Альма-матер теж готова до цього, за словами М.Лендшел.

Іноземні студенти можуть навчатися за україномовними програмами, якщо володіють нашою державною, або ж обрати з-поміж підрозділів, які пропонують здобуття фаху англійською. Щодо англомовних програм, то їх упродовжують традиційно медичний факультет № 2, стоматологічний, здоров'я людини та фізичного виховання, міжнародних економічних відносин, історії та міжнародних відносин, юридичний і деякі спеціальності економічного.

Продовження на стор. 2.

Із Днем Конституції України та Днем молоді!

Вітаю читачів «Погляду» із важливим державним святом – Днем Конституції України. Місія нашого університету – підготовка освічених фахівців та виховання справжніх патріотів, які розбудовують державу, сприяють дотриманню законів. Нехай у нашій країні буде верховенство її головного документа, а суспільство розвивається на засадах демократичних цінностей!

Цьогоріч саме на 28 червня припадає й День молоді, установлений «на підтримку ініціативи молодіжних об'єднань і організацій України». Студентство – основа молоді – майбутнього будь-якої держави. Хай вам, дорогі юнаки й дівчата, підкорюються найважливіші життєві вершини, а ваша енергія дає поштовх для процвітання Батьківщини.

Володимир СМОЛАНКА,
ректор УжНУ, професор.

Освіта для...

Із 9 червня до 23 жовтня в УжНУ працюватимуть центри «Дон-

бас-Україна» та «Крим-Україна». Тут зможуть подати документи абітурієнти, які живуть у районах проведення ООС, на лінії зіткнення, а також ті, хто після 20 лютого 2014 року завершив школу на тимчасово окупованих територіях нашої держави чи отримав свідоцтво про здобуття базової, повної за-

гальної середньої освіти в інших адміністративно-територіальних одиницях країни за екстернатною або дистанційною формами навчання.

Звертатися можна з 10:00 до 16:00 (субота, неділя – вихідні), за адресою: Ужгород, вул. Університетська, 14, ауд. 228.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.
(Фото: tv.suspilne.media).

Фінансова звітність та нова редакція Правил прийому

Після тримісячної перерви, пов'язаної з пандемією коронавірусу, члени вченої ради альма-матер зібралися на чергове засідання.

Під час заходу розглянули фінансовий звіт за 2019 р. і план бюджету на теперішній. Торік кошторис доходів та видатків УжНУ за програмами «Підготовка кадрів ВНЗ III–IV рівнів акредитації» і «Виплата академічних стипендій студентам (курсантам) вищих навчальних закладів» становив понад 230 мільйонів гривень (загальний фонд). До спеціального надійшло близько 245 млн грн.

Також колегіальний орган погодив строки проведення вступної кампанії. Відповідальний секретар приймальної ко-

місії Петро Горват озвучив нову редакцію Правил прийому до УжНУ в 2020 р.

1 серпня починається реєстрація електронних кабінетів вступників, завантаження необхідних документів для вступу на перший курс для здобуття ступеня бакалавра (магістра медичного або фармацевтичного спрямувань) на основі повної загальної середньої освіти за денною формою.

Прийом заяв та документів відбуватиметься з 13 серпня та закінчується:

– о 18:00 16 серпня – для вступників на основі співбесіди, вступних іспитів, творчих конкурсів;

– о 18:00 22 серпня – для осіб, які вступають за результатами

ЗНО, іспитів, творчих конкурсів, складених із 1 до 12 серпня.

П.Горват зауважив: «Є можливість подання електронних заяв тими, хто вступає за спеціальними умовами конкурсного відбору за наявності хоч би одного сертифіката ЗНО. Такі абітурієнти повинні звернутися до ЗВО з підтверджувальними документами для внесення їх до Реєстру пільговиків. Дата адресного розміщення бюджетних місць – 27 серпня».

Докладну інформацію про строки вступної кампанії можна знайти на офіційному сайті УжНУ в рубриці «Абітурієнту».

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Одним абзацом

Добрі справи. Волонтеріат, який другий рік функціонує в альма-матер, здобув Quality Label in volunteering – вагому європейську відзнаку. Вона дозволяє долучитися до міжнародних добродійних ініціатив, організованих за програмами Європейського корпусу солідарності. І ужнівцям уже запропонували взяти участь у

реалізації проекту «Літні пригоди в Польщі» (організатор – Асоціація INPRO).

Ушанування. Відбулася презентація збірника монографічних нарисів «Неадитивне суспільство – Quo vadis?» Сергія Устича (9 червня 1955 – 7 лютого 2020) – відомого українського політика, дипломата, науковця. Книжку видали завдяки зусил-

лям друзів і колег до 65-річчя із дня народження діяча.

Практика. Першокурсники психологи ФСН дистанційно попрацювали на ознайомчій практиці. Студенти мали можливість опанувати основи роботи за своїм фахом.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Вступати з дому, «квиток» за 125... та факультет, де запрошують на роботу

Бібліотека УУННІ

Закінчення. Початок – на стор. 1.

...У гостях в українсько-угорського навчально-наукового інституту

Попри карантин такі виконати заплановану профорієнтаційну діяльність – завдання не з простих. Погоджуються і в УУННІ. Довелося відмовитися від Дня відкритих дверей, олімпіад...

Зате активізувалися в Інтернеті. В онлайн-режимі проводять і заняття, і дають поради вступникам, і звісно, розповідають про нові можливості. А можливості є! Цьогоріч, каже директор інституту О.Шпеник, «підготували нові лабораторії, отримали обладнання, щоб якісніше готувати фахівців».

А ще Олександр Оттович наголошує: у його підрозділі – потужний викладацький склад. Та й із працевлаштуванням випускників проблем немає. «У нас не вистачає молоді, яка б заповнила всі робочі місця. Майже щотижня одержую запити від різних організацій: починаючи школами й завершуючи закордонними установами. Просять порекомендувати студентів.

Попит перевищує кількість тих, хто в нас навчається. Практично всі старшокурсники вже працюють», – твердить О.Шпеник.

До речі, цьогоріч в українсько-угорському навчально-науковому інституті розпочинають набір за новою спеціальністю – «Перекладач з угорської та англійської мов». Сподіваються на вдалий набір, адже відповідними спеціалістами нині неабияк цікавляться роботодавці.

PS: Поки ж абітурієнти ще мають час на роздуми, аби визначитися, де хочуть здобути фах. Карантин може змінювати форму, та аж ніяк не зміст навчання в закладі вищої освіти.
Мирослава ГАРАЗДІЙ,
«Погляд».

Світлій пам'яті професора Дмитра Данилюка

Факультет історії та міжнародних відносин Ужгородського національного університету з глибоким сумом повідомляє про смерть доктора історичних наук, професора, патріота Срібної Землі Дмитра Данилюка, яка настала 6 червня 2020-ого на 79 році життя.

Дмитро Дмитрович народився 19 вересня 1941 р. в селі Тересва, що на Тячівщині. Закінчив історичний факультет (1965) та аспірантуру (1971) Ужгородського університету. Відтак упродовж шести років працював у середніх школах Миколаївської та Закарпатської областей. У 1971–2015 рр. був викладачем, старшим викладачем, доцентом та професором Ужгородського державного (згодом національного) університету. Деякий час очолював кафедру історії України.

Науковий доробок ученого – чималий: понад 300 різнопланових публікацій. Так, будучи аспірантом, Д.Данилюк під керівництвом професора Михайла Трояна працював над темою «Історія Закарпаття 1917 – 1945 рр. у радянській історіографії». Дослідник запропонував глибокий аналіз історіографічних джерел зі згаданої проблеми, а також визначив шляхи її подальшого вивчення. Дисертацію захистив у вересні 1975 року на засіданні вченої ради Львівського університету ім. Івана Франка.

Потім Дмитро Дмитрович почав працювати над докторською дисертацією. Вона стосувалася проблеми зародження й розвитку історичної науки на Закарпатті (до 1944 р.). Учений трудився у вітчизняних та зарубіжних архівах і бібліотеках,

виявляючи й опрацьовуючи рідкісні публікації та рукописні видання. Одна за одною з'явилися авторські праці. І в грудні 1994-ого науковець успішно за-

хистив докторську дисертацію на засіданні спеціалізованої ради Ужгородського університету. Згодом побачили світ 5 монографій ученого.

Педагогічний стаж Д.Данилюка становить 50 років, зокрема 44 – у вищій школі. Студентам викладав нормативний курс «Історія України» та спецкурси. А ще написав навчальний посібник із краєзнавства «Історія Закарпаття» (2013). Підготував 5 кандидатів історичних наук, які працюють в УжНУ та продовжують справу наставника.

Як уже згадувалося, Д.Данилюк протягом 12 років (2001–2013) був завідувачем кафедри історії України. Тут дбав про покращення матеріально-технічної бази, налагодження співпраці з колегами з інших вишів та академічних установ, проведення наукових конференцій... І звичайно,

організацію викладання курсу «Історія України» на всіх факультетах УжНУ. У Дмитра Дмитровича це добре виходило.

Багаторічна й сумлінна праця історика та педагога не залишилася непоміченою. Його відзначено орденом «За заслуги» III ступеня, почесними грамотами Міністерства освіти і науки України, подяками ректорів УжНУ...

Свій вічний спочинок професор знайшов на цвинтарі в селі Минай, поруч із дружиною Ганною Іванівною та донькою Мариною. А ми будемо пам'ятати цю людину, бо Дмитро Дмитрович дійсно заслужив. Висловлюємо щире співчуття рідним та близьким покійного.
Факультет історії та міжнародних відносин Ужгородського національного університету.

У світовому рейтингу U-Multirank (комплексному й одному з найпопулярніших, які досліджують якість університетів) УжНУ – 12-ий серед українських вишів. Загалом до бази ввійшли понад 1760 закладів із 92 країн світу. Охоплено 28 предметних напрямів. Альма-матер отримала найвищу оцінку за «міжнародну орієнтацію».

Карантин – карантином, а університетське життя триває!

Альма-матер упродовж червня у світлинах

Ректор УжНУ Володимир Смоланка дав інтерв'ю телеканалові TV21 Ungvár. Головна тема – вища освіта на Закарпатті. Докладніше дивіться на офіційному сайті вишу.

Біля студентського гуртожитку № 4 впорядковують територію. Нову бруківку викладають коштом альма-матер.

Проректор УжНУ з науково-педагогічної роботи Мирослава Лендьєл, голова ГО «Асоціація фахівців туристичного супроводу» Олександр Шершун, директор Агентства регіонального розвитку та транскордонного співробітництва Михайло Данканич, очільник Агенції регіонального розвитку Закарпатської області Денис Ман під час конференції «Туризм як основа економічного розвитку громад Міжгірщини». Упродовж двох днів у Пилипці (Міжгірщина) представники влади, науковці, туризмознавці, бізнесмени й місцеві жителі обговорювали перспективи розвитку туризму в гірських районах. Пріоритетними, зокрема, назвали покращення інфраструктури, якості послуг, а також підготовку кваліфікованих кадрів, яку забезпечує університет.

У переддень професійного свята українських журналістів в атріумі Закарпатської облдержадміністрації за участі перших керівників краю – голови обласної ради Михайла Рівіса та голови ОДА Олексія Петрова – відзначили медійників краю. У рамках Програми підтримки розвитку інформаційної галузі Закарпаття присуджено обласні премії в галузі журналістики та премії імені Василя Ґренджі-Донського. Переможцем конкурсу в номінації «Кращий журналіст друкованого засобу масової інформації» визнано Василя Ільницького, директора Інформаційно-видавничого центру УжНУ, власного кореспондента газети «День» у Закарпатській області за різножанрові аналітичні матеріали на суспільну, соціально-економічну, історичну та мистецьку тематику. Наші вітання!

Завідувач кафедри журналістики УжНУ, професор Юрій Бідзіля взяв участь у роботі комісії Закарпатської обласної організації Національної спілки журналістів України щодо визначення переможців конкурсу на кращий матеріал серед медійників краю до Дня журналіста.

Карантинне життя українсько-угорського навчально-наукового інституту. Замість студентського гамору коридори підрозділу – у суцільній тиші під пильним наглядом мініскульптурки поета Яноша Араня (установлена в 2018 р. за підтримки Генерального консульства Угорщини в Ужгороді).

За інформацією офіційного сайту Ужгородського національного університету, Тетяни Лесюк, Ярослава Світлика, Ольги Браїлян, пресслужби Закарпатської обласної державної адміністрації, Володимира Тарасюка та Мирослави Гараздій. Усіх колег – із минулим Днем журналіста!

Слово про двох ювілярів

Червень видався яскравим на знакові для УжНУ дні народження окремих працівників альма-матер. Сьогодні розповіді про двох із них.

«Фізіологічний» Володимир Фекета

На практичних заняттях з іноземцями

Володимир Фекета – завідувач кафедри фундаментальних медичних дисциплін УжНУ, фізіолог, доктор біологічних наук, добре знааний у світі професор. Невипадково цей діяч, як свідчить «Вікіпедія», є членом Нью-Йоркської академії наук, а його життєпис увійшов до престижного біографічного довідника Who's Who in the World.

Володимир Петрович народився 29 червня 1960 року в селі Тур'я Ремета Перечинського району (має стосунок до легендарного листонаші Федора Фекети, котрий був рідним братом прапрадіда нашого ювіляра). Батько – учитель математики – прищепив синові любов до науки, а мати – медсестра сільської амбулаторії – до медицини. Отож 1977 р. вступив до Ужгородського університету за спеціальністю «Лікувальна справа»

невипадково. До речі, був однокурсником нинішнього ректора УжНУ Володимира Смоланки.

Ще під час студентського періоду В.Фекета вирішив, що зможе найкраще реалізуватися не в практичній медицині, а в науці. Зрештою, після закінчення навчання 1983 року та проходження інтернатури вступив до очної аспірантури Інституту фізіології АН Білорусі в Мінську. Доля звела Володимира Петровича з відомим ученим Миколою Арінчіним – автором революційної на той час концепції «внутрішньом'язового периферичного серця», під керівництвом якого успішно захистив кандидатську й докторську дисертації.

У 1990-их запросили працювати до УжНУ. Спочатку на кафедрі фізіології був доцентом, а згодом – професором і завідувачем кафедри. Підготував

6 кандидатів наук зі спеціальності «Фізіологія», заснував власну наукову школу. Цього річ під його керівництвом завершують підготовку молодих учених за програмою здобуття ступеня PhD, котрі вже подали до захисту дисертації. Пишається В.Фекета своїми учнями, які

побудували успішну наукову кар'єру в авторитетних закладах Європи та США. Це, зокрема, перший аспірант Сергій Цяпець (колишній заступник декана медичного факультету) і його дружина Габрієла Цяпець, котрі викладають фізіологію в одному з провідних університетів Чехії в Оломоуці.

Володимир Петрович має понад 150 наукових публікацій. Є автором декількох популярних підручників із фізіології для студентів-медиків. Скажімо, англomовного Human physiology for doctors, створеного для навчання іноземних здобувачів фаху на медфаку № 2.

У 2015–2016 роках В.Фекета працював проректором із науково-педагогічної роботи й доклав чимало зусиль для імплементації основних положень нового Закону про вищу освіту

в діяльність нашого університету. Саме завдяки Володимирові Петровичу запроваджено автоматизоване планування навчально-педагогічного процесу кафедр, щорічне складання рейтингів викладачів та матеріальне стимулювання лідерів; реалізація права студентів на вільний вибір частини дисциплін тощо.

Утім, основне – медицина. Головні дослідження пов'язані із фізіологією серцево-судинної системи та психофізіологією. Саме за рекомендаціями нинішнього ювіляра та його колеги ще в Інституті фізіології НАН Білорусі, де працював, до програми реабілітації космонавтів почали додавати щоденні вискоєфективні тренування внутрішньом'язових «сердеч», зокрема в умовах тривалих космічних експедицій безпосередньо на орбіті. Крім того, учений переймається вивченням ролі рухової активності в лікуванні та профілактиці кардіологічних захворювань, ожиріння, цукрового діабету. До слова, В.Фекета й сам є великим прихильником фізичної культури та спорту! Так, упродовж останніх 25 років практично не пропускає тренувань із настільного тенісу в університетському спорткомплексі, які влаштовують 4 рази на тиждень. Це дозволяє бути в добрій фізичній формі, а команда викладачів медичного факультету з участю нинішнього ювіляра є 12-разовим переможцем першості університету з названого виду спорту.

Притому В.Фекета шалено занурився у викладацьку роботу: удосконалює університетський курс із фізіології, запровадив комп'ютерні методи оцінки знань студентів, підтримує освітні стандарти

європейської та північноамериканської систем підготовки лікарів у навчальний процес українських студентів-медиків. Володимир Петрович, зокрема, є активним прихильником іспиту IFOM від МОЗ України як аналога американського «stepu»... Крім того, щиро переконаний у необхідності медичної реформи та страхової медицини. Водночас наполягає на тому, що здоров'я насамперед залежить не від медицини, а від правильного способу життя, яким нехтують українці. Ідеться про збалансоване харчування, оптимальну рухову активність і запобігання стресам. В.Фекета дедалі більша кількість людей.

В.Фекету підтримують дружина Тамара, дитячий травматолог, та сини: старший – Петро – є успішним науковцем і сім'янином, закінчив математичний факультет УжНУ, навчався в аспірантурі КНУ імені Тараса Шевченка, працює в університеті м. Кіль (Німеччина), виховує двох дітей; а молодший – Віктор – після навчання на медфаку вступив до аспірантури відомої медичної школи Baylor College of Medicine у США, захистив дисертацію й трудиться в знаменитому Єльському університеті.

Чого ще можна бажати, коли ти відомий науковець, у тебе чудова родина і є бажання бути корисним далі? Мабуть, крім здоров'я, найбільше... – радості! Адже за лауреатом Нобелівської премії, знаменитим фізіологом Іваном Павловим: «Радість, роблячи людину чутливішою до кожного биття життя, зміцнює тіло»... Многая літ Вам, Володимире Петровичу!

Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

«Літературна» Людмила Лимонова

Особливий день народження зустріла й кандидат філологічних наук, доцент кафедри російської філології та світової літератури Л.Лимонова. Народилася 10 червня в Мукачеві в сім'ї педагогів-істориків, які сформували потяг до гуманітарних наук.

У 1979 році Людмила Вадимівна закінчила філологічний факультет Ужгородського університету, де й залишилася працювати. Відтак «підкорила» аспірантуру Московського університету ім. М.Ломоносова, захистила кандидатську дисертацію в Інституті літератури ім. Т.Г.Шевченка НАН України в Києві.

Л.Лимонова – фахівець у галузі російської літератури XIX ст. та поезії російського модерну. Має напрацьовані різні лекційні курси: від «Історії російської літератури XIX ст.», «Творчості Ф.М.Достоевського» – до «Основ риторики і ораторського мистецтва», «Стародавньої поезії Китаю і Японії», а також методичних посібників. Глибокі, змістовні публікації Л.Лимонової останніх років присвячені компаративному вивченню творчості Ліни Костенко. Основні

праці друкувала в «Науковому віснику УжНУ», часописі «Слово і час», у збірнику «Сучасні проблеми мовознавства та літературознавства: Українська література в загальноєвропейському контексті»...

У 2005–2013 роках Л.Лимонова була заступником декана з виховної роботи на філологічному факультеті. Багато хто й досі пам'ятає організовані під її майстерним режисерським керівництвом дні першокурсника та дні філолога, які впродовж 20 років мали резонанс далеко за стінами філфаку. Л.Лимонова – усебічно обдарована людина, із тонким відчуттям слова, інтонації, музики, жесту, руху, кольору, образу. Невипадково у вітальному слові від колективу наукової книгозбірні УжНУ в одній із соцмереж було зазначено: «За її плечима 40 років науково-педагогічного стажу. Коло її інтересів – безмежне. Любить і цінує поезію, сама з легкістю пише поетичні сценарії, епіграми, привітання колегам. Довгий час студентські капусники, дні філолога не обходилися без її участі. Людмила Вадимівна – прекрасний і цікавий лектор. Вона часто проводила й проводить лек-

ції на базі нашої бібліотеки, їй важливий фактичний матеріал. Вона – знавець російської літератури XIX століття. Цінитель поезії Анни Ахматової, Ліни Костенко. Також цікавлять традиційні жанри японської поезії танка і хайку».

Своєю чергою, Наталія Касинець, учителька зарубіжної літератури в Ужгородській гімназії, яка працювала на кафедрі російської мови нашого університету, теж на сторінці «Філологічний факультет УжНУ: історія у фото- та кінодокументах і спогадах» додає: «Приєднуюсь до щирих привітань! Сонячна людина, яка дарує світу оптимізм і мудрість! Хай Бог оберігає Вас на многії літа! З любов'ю!» А Людмила Кавун, випускниця філологічного факультету УжНУ, тепер жителька Лондона, зазначає: «Вітаємо з днем народження талановитого й дорогого педагога Людмилу Вадимівну! Від душі бажаю Щастя всеосяжного й у дрібницях, світлих вражень, розуміння та поваги з боку учнів, енергії в будь-яких задумах і творчого натхнення. Нехай Ваша легка праця, справа, якій Ви присвячуєте життя, принесе суспільству неоціненний дар

у вигляді нових геніїв і майстрів своєї справи. А Ваше особисте життя сяє Вас зорепадом радісних подій, заради яких варто жити».

«Погляд» теж приєднується до привітань і бажає іменинниці мати крила життя! Пригадуєте, як у Ліни Костенко:

А як же людина?
А що ж людина?

Живе на землі.
Сама не літає.

А крила має.
А крила має!

Вони, ті крила, не з пуху-пір'я,

А з правди, чесноти і довіри.

У кого – з вірності у коханні.

У кого – з вічного поривання.

У кого – з щирості до роботи.

У кого – з щедрих турботи.

У кого – з пісні або з надії,

Фото: Медіацентр УжНУ

Або з поезії, або з мрії.
Людина нібито не літає...

А крила має. А крила має!

Отож крил життя Вам, Людмила Вадимівно!
Володимир ТАРАСЮК,
«Погляд».

ДЕКи на «дистанційці»

Навіть державні іспити цьогогоріч – онлайн. «Дебютантами» в УжНУ стали студенти факультету здоров'я та фізичного виховання.

Перша група «заочників» 5 курсу вищезазначеного підрозділу «на відстані» складала іспит із професійної підготовки за допомогою комунікаційного програмного забезпечення Zoom. Ярослав Філак, заступник голови екзаменаційної комісії, зазначив: зустріч розпочали о 9:00, тривала приблизно до 13:00. Було 12 здобувачів фаху, усі отримали

позитивні результати. Дистанційна форма майже не відрізнялася від звичного складання іспиту – студенти тягнули білети, готувалися, відповідали на запитання. Після цього естафету перехопили ще чотири групи та «стаціонарники».

Очільник підрозділу Іван Миронюк наголосив: уже після завершення випробування випускники факультету здоров'я та фізичного виховання зможуть отримати дипломи в деканаті, адже офіційне вручення довелося скасувати.

Сформували спеціальний графік, щоб дотримуватися всіх норм протиепідемічного режиму. Також керівник підрозділу зауважив: більшість теперішніх бакалаврів не забирають документи, оскільки вступають до магістратури. Нині понад тисяча юнаків і дівчат навчаються на факультеті здоров'я та фізичного виховання. 127 із них цьогогоріч одержать диплом бакалавра.

У дистанційному режимі склали ДЕК і магістранти

спеціальності «Математика» факультету математики та цифрових технологій. Зустріч студентів і членів комісії відбулася о 9:00 на платформі Google Meet. Михайло Повідайчик, декан підрозділу, представив здобувачам фаху екзаменаційну комісію, привітав із початком іспиту. Згодом Віктор Орос, голова комісії, завідувач кафедри методики викладання природничо-математичних дисциплін ЗППО, розповів про особливості процедури проведення відповідного випробування. Ек-

заменаційні білети розподілили, використовуючи генератор випадкових чисел. Магістранти мали час для підготовки, далі надсилали виконане завдання офіційною електронною поштою. Уже згодом відповідали, зокрема, на додаткові й уточнювальні запитання. Студенти показали високі результати знань – 50 відсотків отримали «відмінно». Захист магістерських робіт також невдовзі влаштували в дистанційній формі.
Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Чи гідні ми правнуки «славних прадідів великих»?

Юрій Руденко – доктор педагогічних наук, академік Академії наук вищої освіти України, професор Київського національного педагогічного університету ім. М.Драгоманова – навчався на філологічному факультеті Ужгородського державного університету (1959–1964), постійно підтримує контакти із Закарпаттям. Так, у травні 2012 р. відвідав Ужгород, Мукачеву, Хустщину. Юрій Дмитрович належить до провідних педагогів України, про що свідчать його книжки й статті.

Скажімо, напередодні Нового року вийшла нова праця «Український національний характер: сутність, витоки і шляхи виховання в учнів і студентів» (Біла Церква: Час Змін Інформ, 2019. 312 с.). Це видання – знакове за роки незалежності України, адже в попередні десятиліття доленосна проблема національного характеру «чомусь» усіяко замовчувалася, ігнорувалася (а ще раніше негласно й суворо заборолялася). Щоб нація та держава стали сильними, ми покликані виховувати дітей українцями, а не абстрактними людьми, громадянами «якогось» космосу. Автор книжки багатьма вагомими аргументами доводить, що в цивілізованих народів уже кілька сторіч державна влада цілеспрямовано реалізує формування в молоді національного характеру.

У книжці Ю.Руденко розкриває сутність, джерела виникнення першопочатків самобутності, духовності, поведінки племен, етносів і народностей, які проживали в дохристиянську епоху на наших теренах. Пізнаючи історичну тяглість характеру, змістову спільність його якостей (розумових, емоційних, вольових, практично-дійових), що еволюціонували з кожним новим історичним періодом, переконуємося: це були наші генетичні, кривні, духовні пращури. Юрій Дмитрович підкреслює: цінність і важливість для нас, громадян України початку ХХІ ст., становлять враження, оцінки суження про особливості предків-русичів, іноземних громадян, представників арабських народів, Візантії, західноєвропейських країн тощо, починаючи з ІХ–Х ст.

Дослідник має рацію, коли твердить, що кожен національний характер наповнений сильними, позитивними, та слабшими, негативними якостями. Розкриваючи український національний характер, зокрема вищий його різновид – козацький, науковець відзначає такі чесноти: любов до волі, рідного народу, гідність і гор-

дість за належність, героїзм у збройній боротьбі з ворогами, високі лицарські якості, невсипуща, кипуча енергія життя, прагнення досягати мети, збудувати українську козацьку державу на демократичних і гуманістичних засадах, установити рівноправність громадян тощо. Добре, що в книжці наведено численні високі оцінки характеру українців узагалі, козаків зокрема, як загартованих воїнів-звитяжців, лицарів честі й шаблі, котрі проливали кров у боях за свободу, добробут своїх родин, Батьківщину.

Значно підвищити ефективність виховної роботи вчителів різних предметів, вихователів, батьків, представників громадськості допоможуть практичні рекомендації автора, «запитання і завдання» після кожного розділу, висновки. Під керівництвом педагогів учні й самостійно відкриватимуть слабші, недостатньо розвинені, негативні риси національного характеру: егоїстичний індивідуалізм і самозакоханість, низьку національну, політичну та історичну свідомість, надмірну довірливість, відсутність довготривалої ділової практичності, відірвані від реалій ідеалізм та мрійництво, низький рівень відчуття небезпеки, терпимість до ворожих ідей і псевдоцінностей, громадську пасивність, недостатню здатність самоорганізуватися та об'єднуватися перед небезпекою, амбітність, упертість, заздрість, ледачкуватість, самоїдство, провинціалізм тощо.

Надзвичайно корисними є наукові положення Ю.Руденка про пріоритетну роль і високий статус української мови (для національних меншин – своєї рідної мови) у формуванні в кожній дитині стійкого й сильного характеру. Візьмімо до уваги, що в сучасній науці перемагає думка: мова більшою мірою, ніж праця, створила людину. Здавна дослідники називали рідне слово першим, природним, потужним і нічим не замінним засобом виховання взагалі та формування національного характеру зокрема, якості якого відображені в змісті, особливостях материнської мови. Автор робить переконливий висновок: в умовах України (за останнім переписом населення в 2001 р. 77,8 % усіх громадян є етнічними українцями; завдяки такому високому відсотку корінної, титульної нації, за міжнародними стандартами, наша держава є гомонаціональною, тобто одно-, а не багатонаціональною, як декларують недруги й невігласи) кожен учень і студент мають ґрунтовно володіти

державною мовою. Це – одна із заповук формування в молоді ідейних, політичних, моральних якостей характеру, нерозривної єдності суспільства, міцності Української держави.

Погоджуємося з автором книжки в тому, що в містах-мільйонниках, у деяких регіонах (особливо на Сході й Півдні) ще багато українських закладів із російською мовою навчання, а це допускати можна лише в початковій школі. Випускники таких ЗОШ формально, поверхово знають українську, тому нерідко, м'яко кажучи, не сприяють розвитку державної мови й культури.

З уболінням і тривогою автор пише про те, що в науково-педагогічній та методичній літературі майже немає матеріалів, які розкривають могутні характери, духовну та практично-дійову потугу великих українців – лицарів культури й науки, нації- і державотворчості, меча й честі, шаблі та національної гідності Г.Сяноцького (Стременчука), Ю.Доната-Котермака (Дрогобича), М.Гусинського, М.Русина (Король), П.Русина, С.Оріховського, Ю.Немирича, Д.Братковського, М.Чайковського та інших («ім же ім'я – легіон!»). Якщо учні й студенти матимуть глибокі знання про великих українців, яких раніше несправедливо замовчували, такі лицарі високого національного духу стануть для сучасної молоді ідеалом української людини з духовно багатим, стійким, сильним і героїчним характером.

Важливо, що Юрій Дмитрович правильно трактує й з'ясує діалектику статусу та ролі українського індивідуалізму, самопіднесення й підпорядкування, здатності до самообмеження в інтересах єдності рідного народу, зміцнення громадської солідарності. Порадимо авторо-

ві чіткіше підкреслювати спроможність до самообмеження, добровільного підпорядкування себе національним потребам. Це забезпечить багатьох від так званої «абсолютної свободи», яка межує з анархією, протиставленням своїх дій, зусиль інтересам нації.

Непідробну цікавість викликає розділ книжки «Інтровертизм як риса характеру українців» (с. 153–177). Науковці твердять: наша нація – переважно етнопільнота людей-інтровертів, а росіяни – здебільшого екстраверти. Тобто українці більше зосереджуються на внутрішньому світі (рефлексивних переживаннях, почуттях), а росіяни спрямовують увагу на зовнішній світ (на його предмети і явища, на експансію, колонізацію, загарбання, окупацію, привласнення чужого). Однак, дискутуючи з дослідниками, Ю.Руденко наводить чимало доказів, що наші далекі й близькі предки часто й масово були екстравертами (в епоху Київської Русі, Козацьку добу...) Автор уважає: інтровертизм та екстравертизм залежать як від природжених даних, так і від суспільно-політичних умов, установлених традицій діяльності нації.

То хто ж ми, українці, такі: інтроверти, екстраверти, чи ті й ті, себто амбіверти? Автор схильний до останнього. І переконаний: виховання має могутню силу, яка може посилювати одну або іншу рису характеру.

Уважаємо, що вельми корисними є поради Ю. Руденка стосовно наукового пізнання педагогами національного характеру рідного народу й необхідності ґрунтованого внесення певних коректив задля подальшого вдосконалення в процесі формування відповідних уявлень в учнів.

У книжці ґрунтовно з'ясовано шляхи й засоби виховання в молоді високих якостей козацько-лицарського характеру. Проте

з невідомих нам причин науковець тільки згадує, а не розкриває майже феноменальний високо-ефективний досвід (досліджений в інших авторських публікаціях) формування таких рис у гімназистів, студентів, молоді, котра працювала в «Січах» К.Трильовського, що діяли в Україні (до речі, і на Закарпатті) у першій половині ХХ ст. та виховували героїчні якості характеру прославлених січовиків та січовичок, січових стрільців, вояків УГА, армій ЗУНР і УНР, а пізніше – у лавах Карпатської січі, УПА, які збройно відстоювали Українську державу.

Доцільно, щоб у кінці книжки або в окремому додаткові розкрити чітку обґрунтовану систему роботи сучасної школи (гімназії, ліцею) із вихованням в учнів національного характеру. Інші школи творчо переймуть такий зразковий досвід роботи, збагатять його своїми інноваційними підходами. Тоді, може, зрушиться з місця проблема, про яку схвилювано сказав відомий дрогобицький професор Омелян Вишневецький: «Безхарактерність є дошкульною хворобою теперішнього суспільства».

Уважаю, що в книжці недостатньо уваги приділено розкриттю процесу формування в студентів українського національного характеру.

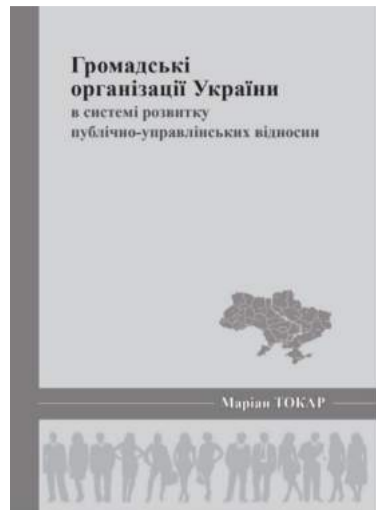
Так, рецензована праця Ю.Руденка «Український національний характер: сутність, витоки і шляхи виховання в учнів і студентів» – багатопроblemна й багатогранна. Вона допомагає реалізувати положення філософів «пізнай самого себе», «пізнай свій народ – і в народі пізнаєш себе», які стосуються необхідності пізнання національного характеру. Тому реформа освіти, будівництво нової української школи означають, насамперед, успішне формування в дітей та молоді національного характеру – «духовного ядра», коріння духовності й головного рушія, засоби творчого освоєння дійсності, практично-перетворювальної діяльності кожної людини.

До речі, у червні професор Юрій Дмитрович святкує подвійний ювілей: 80-річчя від дня народження і 55-ліття творчої, науково-педагогічної діяльності. Ми долучаємося до теплих вітань ученому й бажаємо йому козацького здоров'я та подальших творчих звершень на ниві лицарського гарту молодих патріотів незалежної України.

Із роси й води Вам, дорогий Юрію Дмитровичу!
Іван ХЛАНТА,
заслужений діяч мистецтв України.

Маріан Токар за «токарним верстатом» наукової літератури

Дослідник потішив черговою монографією

Доцент кафедри політології і державного управління, директор Науково-дослідного інституту політичної регіоналістики УжНУ, доктор філософії в галузі історії М.Токар видав монографію «Громадські організації України в системі розвитку публічно-управлінських відносин». Автор пропонує дослідження сучасного стану та перспективи публічної участі громадян у важливих державотворчих процесах, аналізує теоретико-методологічні й практичні

принципи державної політики. Як зазначає науковець, останні спрямовані на сприяння розвитку системи громадських організацій в Україні, урахування характеру публічних взаємин влади та соціуму.

Дослідник осмислює проблеми сучасного розвитку громадянського суспільства, його становище в загальнонаціональному контексті. За словами М.Токаря, громадські організації можуть стати для держави важливою допоміжною інституцією. Вона сприя-

тиме реалізації публічного інтересу громадян, надаватиме їм соціальні та інші послуги. Науковець акцентує увагу на дослідженні громадської організації як суб'єкта публічно-управлінських відносин, а також на механізмах її взаємодії з публічною владою.

У монографії, яка вийшла у Львові, Маріан Юрійович описує головні кроки авторської диджитал-стратегії та рольової диспозиції публічних сторін («акторів»). Праця буде корисною студентам гуманітарних спеціальностей, держслужбовцям, громадським активістам. Загалом усім, кого цікавить розвиток громадянського суспільства, зокрема його інституцій у нашій країні, дослідження різних аспектів державотворення, проблем взаємовідносин влади та громадських організацій.

Слід зауважити, М.Токар є автором численних наукових і науково-популярних праць. Тож нова монографія поповнить скарбницю фахової вітчизняної літератури.

Тетяна ЛЕСЮК,
«Погляд».

Онлайн-олімпіада по-ужнівськи

Доценти біологічного факультету Федір Куртяк, декан Ярослава Гасинець, Михайло Вакерич.

Уже третій рік серед випускників шкіл УжНУ організовує профорієнтаційні олімпіади з біології, географії, математики, фізики, хімії.

У першому, заочному, турі відбирають претендентів, які здобули не менше ніж 75 % балів. Відтак другий етап зазвичай відбувався в університеті, та, зважаючи на ситуацію у світі, цього року захід улаштували за допомогою сучасних технічних засобів.

Декан біологічного факультету Ярослава Гасинець зазначила: «Уперше в дистанційному режимі проведено олімпіаду з біології для вступників на ос-

нові повної загальної середньої освіти. Здобіли вітати їх на біологічному факультеті УжНУ!»

Учням, які на другому етапі набрали понад 90 % балів, нараховують додаткові до одного з предметів сертифіката ЗНО. Відповідний бар'єр подолали майже всі учасники завершального туру.

Загалом в олімпіаді з математики спробували сили близько сорока осіб, із біології — п'ятнадцять, хімії — десять, по четверо — із географії та фізики.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Курсова на «відмінно»

Вступаючи до ЗВО, кожен із нас знайомиться з новими поняттями. Одне із завдань вищої освіти — навчити студента самостійності, умінь влучно вибирати матеріали, аналізувати прочитане та правильно й змістовно висловлювати думку. В Ужгородському національному університеті молодь 1-3 курсів пише невеликі наукові роботи, курсові. Наталія Поліщук, третьокурсниця факультету туризму та міжнародних комунікацій (спеціальність «Готельно-ресторанна справа») поділилася порадами щодо створення названого дослідження.

— Із чого варто почати написання курсової роботи?

— Якщо етапи вибору теми й викладача пройдені, то написання курсової варто почати з пошуку інформації та аналізу джерел. Це допоможе зрозуміти, які теоретичні напрацювання вже є; відповідно сформулювати план дослідження буде значно легше.

— На твою думку, результат більше залежить від викладача чи від студента?

— Я вважаю, що всю відповідальність на себе повинен брати студент. Звісно, викладач відіграє важливу роль при написанні курсової, оскільки має більше досвіду, точно знає вимоги та коригує процес створення роботи, але є одне важливе «але», яке і є відповіддю на поставлене запитання. Результат залежить насамперед від студента. Водночас вагому роль відіграє вибір наставника. Юнаки й дівчата мають право самостійно знаходити собі наукового керівника від кафедри.

— Скільки часу потрібно для написання курсової роботи?

— Із власного досвіду скажу, що в ідеалі двох тижнів достатньо. Але це не означає,

що 14 днів поспіль і вдень, і вночі необхідно сидіти за комп'ютером та готувати наукову роботу. Я пишу кожного другого дня, даючи собі день на відпочинок та на переосмислення того, що вже є. Великих пауз також не роблю, адже зазвичай під кінець мені вже не подобається те, що написала спочатку. Звісно, від студентів можна почути різне, комусь необхідно 12 годин для створення всієї роботи, а комусь і місяця мало. Думаю, це залежить від швидкості пошуку та опрацювання інформації.

— Робота в бібліотеках і архівах чи все ж пошук в Інтернеті?

— Питання доволі цікаве, я навіть сказала б — підступне! Будь-яка інформація для нас важлива, і байдуже, звідки вона взята: з інтернет-ресурсів, книгозбірок чи документосховища. Насправді вибір джерела залежить від актуальності й тематики роботи. Якщо головною метою курсової є дослідження історичних процесів, то, звичайно, потрібно аналізувати літературу, якої немає в Інтернеті. І як би скептично молодь не ставилася, скажімо, до бібліотек, там багато інформації, яку в усесвітній павутині не віднайти. Але якщо під час написання дослідницького проекту необхідно моніторити нові технології або вивчати досвід закордонних установ, то головними помічниками будуть саме ресурси з глобальної мережі. Я використовую Інтернет як основне джерело пошуку інформації, водночас маю оформлену картку відвідувача в Закарпатській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Федора Потушняка.

— На твій погляд, наскільки важливою є саме практична частина курсової?

— Без практичної частини робота матиме статус реферату. Узагалі я дотримуюся думки, що будь-яка теорія побудована на практиці й кожна гіпотеза потребує доведення. Найпозитивніше ставлюся до написання саме практичної частини; скажу більше: зазвичай на її створення в мене йде набагато менше часу, адже процес — захопливий, оскільки відбувається порівняння з теорією. Теорія, звісно, теж необхідна, але вона має бути доведена практикою.

— Щодо захисту курсової роботи: як він відбувається у вас на факультеті?

— Захист є типовим, як і в усіх інших підрозділах. Нічого особливого: кожен студент розповідає коротко про обрану тему, її актуальність, важливість дослідження, приділяє увагу практичній частині. Водночас відбувається цікава дискусія з комісією, є запитання та відпо-

віді. Одна з важливих подробиць — перевірка оформлення, адже до роботи існує ряд вимог, яких необхідно дотримуватися. Таким чином викладачі розуміють, наскільки добре студент орієнтується у власному дослідженні; і об'єктивно оцінюють рівень підготовки. Я не бачу причин для внесення змін у процес захисту таких проектів.

— На що потрібно звернути увагу перед захистом курсової?

— Необхідно добре вчитати текст, запам'ятати, яку інформацію викладено в кожному розділі. Добре й передбачити деякі питання від комісії та завчасно підготувати відповіді. А головне — запастися багажем впевненості в собі. Адже ви вже молодці, що виконали чималу роботу, проаналізували значну кількість інформаційних джерел, написали практичний розділ і найголовніше: приділили чимало часу для реалізації всіх завдань. Усіх, хто вже захистив наукові роботи, вітаю, а на кого попереду чекає захист — бажаю успіхів.

— Наталю, твої поради написання курсової на «відмінно»...

— Якби я знала формулу успіху!.. Мені допомагає усвідомлення того, що виконую роботу насамперед для себе, адже написання проекту вчить нас шукати потрібну інформацію, обробляти її та оформлювати. Ці навички стануть у пригоді в майбутньому, особливо при підготовці складніших досліджень — бакалаврських та магістерських. Якщо ж дати конкретні поради, то для написання курсової роботи на «відмінно» буде достатньо обрати дійсно цікаву тему, завчасно почати підготовку, знайти потрібні джерела інформації, не боятися ставити питання науковому керівникові, правильно оформити проект та гідно представити роботу під час захисту.

— Що порекомендуєш тим, хто вперше писатиме курсову?

— Насамперед раджу не відкладати це завдання на останній день. Ну й найголовніше — не боятися назви: «Курсова». До неї слід ставитися як до ще одного важливого етапу в розвитку вміння писати студентські наукові роботи. Зі шкільних років кожен отримав навички підготовки рефератів. Курсова просто більша за обсягом, має окремий розділ із практичною складовою, праця над якою принесе тільки задоволення.

Отже, і від написання курсової можна отримати насолоду. І лише від кожного з нас залежить, наскільки цікавим може бути дослідження обраної теми...

Алла РЕВАЙ,
студентка
відділення журналістики.

Анетта Гатько: у пошуках долі

Анетта Гатько народилася 3 серпня 1995 року у Виноградіві. Проживала в двомовній родині: тато – угорець, мама – українка. Дівчина вчилася в ЗОШ № 3 I–III ступенів імені Жігмонда Перені. Закінчила УжНУ магістром угорської мови та літератури. Під час навчання мала змогу проживати й навчатися в Угорщині, а нині взагалі переїхала до іншої країни. Пропонуємо інтерв'ю з випускницею альма-матер.

— Яку роль відіграло навчання в УжНУ у Вашому житті?

— Набула значного досвіду, познайомилася з багатьма цікавими особистостями. Викладачі сприяли моему розвитку та допомагали в усьому. Саме в УжНУ вдосконалила практичні навички, тому не дарма ще сім років до вступу мріяла навчатися саме в Ужгородському на-

ціональному університеті.

— Анетто, чим займалися до переїзду в іншу країну?

— Працювала в дитячих закладах в Ужгороді та Виноградіві. Рік – у ЗОШ № 3 I–III ступенів імені Жігмонда Перені вчителем угорської мови та літератури. Також трудилася у Львові, в одному з бізнес-сервісів, де й удосконалила знання української мови, підтримуючи зв'язок і з угорським ринком. Ще, крім цього, уже близько п'яти років надаю приватні уроки угорської мови.

— Що змусило Вас покинути Україну?

— Переїхала через сімейні обставини. А взагалі спонтанно можу змінювати місця роботи чи проживання. Водночас слід зазначити, що й невеликі зарп-

лати також були поштовхом для того, аби залишити Україну.

— Незважаючи на вищесказане, яке у Вас ставлення до нашої держави?

— Я люблю Україну, а Закар-

паття для мене назавжди лишиться найріднішим у світі.

— Ви вважаєте себе патріоткою?

— Так, але я – українсько-угорська патріотка. Адже якщо хтось має корені двомовних сімей, то розуміє, що серце не може належати одному етносові.

— Де проживаєте нині й чому?

— Наразі в Чехії. По-перше (і найголовніше!) – через зарплату. Подобаються тут також соціальне страхування, лікувальна сфера, стан доріг.

— Мені відомо, що Ви є однією із засновниць мовного клубу як для угорців, так і для українців. Яка його мета?

— Початок проекту був украй простим: я хотіла продовжувати навчати людей, адже в цьому знайшла себе. Та після

триденного марафону публікування різних постів у соціальних мережах зрозуміла, що сама ніяк не впораюся. Тоді на допомогу прийшла подруга дитинства, колега Анжеліка Аморт. Із нею вирішили створити власну мовну школу. Тепер навчаємо охочих угорської мови, але маємо ще багато планів на майбутнє. Наша мета – аби люди здобували знання від компетентних осіб, аби розвивались і не забували мови, зокрема угорської.

— Чи плануєте повернутися до України?

— Питання непросте, та завжди серце манить до рідного міста. Чи трапиться нагода повернутися? Час покаже. За собою дверей ніколи не зачиняла...

Тетяна ГОЛЯК,
студентка

відділення журналістики.

Free time, або Як відпочивати по-новому...

Коротко про зміни життя молоді навесні 2020 року

Нове десятиліття, яке розпочинається на наших очах, формує наступну сторінку історії людства. Рік стартував «гаряче»: світ був за секунди до світової «війни». Уже, нарешті, кілька місяців ізоляції позаду. Коли тривали відносно спокійні часи, більшість фахівців із різних сфер стверджували, що йдемо в ногу з прогнозом, до Марса залишилися лічені роки, а штучний інтелект швидко стає небезпечнішим за зміни клімату. Ніхто навіть не міг уявити: у XXI столітті планета зупиниться в прямому сенсі. Зміни торкнулися практично кожного з нас.

Проводячи час у соцмережах, деколи задумувався, як живе молодь в епоху карантину... Чи схоже дозвілля інших до мого? Ще в березні читав багато публікацій із порадами на кшталт: «Чим зайнятися на самоізоляції», «майстер-класи з хобі вдома», «перелік рекомендованих серіалів та фільмів»... Стосовно останніх, то найчастіше траплялися списки з постапокаліптичним сценарієм: віруси, епідемії, загибель цивілізації. Тим часом в Інтернеті було чимало повідомлень про життя в часи коронавірусу. Попри це, для себе вирішив провести кілька опитувань в одній із соцмереж, щоб трохи охарактеризувати зміни в дозвіллі молоді за весну 2020-ого. Відповідала переважно представники Закарпаття (понад три чверті всіх респондентів) головна – студенти вишів краю. Інші 25 відсотків – молодь, яка не навчається чи вже працює. Загалом задійшено 9 опитувань.

Найголовнішим, на мій погляд, є визначення найпопулярнішої соціальної мережі серед юні. На запитання: «Де більше проводите часу?» відповіла 51 особа. 12 респондентів – чоловіки (24%), 39 (або 76%) – жінки. Серед варіантів відповідей були: Facebook, Instagram, Twitter, VKontakte. Перші дві мережі об'єднані одним власником і тісно інтегровані між собою. Сервіс мікроблогів додано, аби побачити його поширення в загальних рисах. Щодо російського аналогу Facebook, популярного в Україні до 2016 року, то,

уважаю, варто ще перевірити вплив цієї мережі на молодь. Вибір четвертої позиції зумовлений багатьма публікаціями рейтингів ресурсів у мережі, які бачимо в ЗМІ та які масштабно тиражувалися в 2017–2018 рр. наче перемога на «інформаційному фронті». Отож, за моїми підрахунками, тільки 4% молоді віддають перевагу фейсбуку як основному ресурсу. Понад 90% головним для себе вважає Instagram. Для 2% таким є VKontakte, а Twitter практично не використовує аудиторія, котра взяла участь в опитуванні.

Ще одним запитанням було: «Скільки часу у вас забірає Instagram»? Проголосувало 47 осіб. Із них 15 – чоловічої статі й 32 – жіночої. До години в соціальній мережі проводять 9 респондентів, тобто 19%. Із них 5 – чоловіки, що, ймовірно, свідчить про меншу зацікавленість в організації дозвілля через вищезазначений сервіс (натомість обирають інші ресурси, до прикладу, YouTube чи сайти з іграми). У другій категорії – до 2 годин – проголосувало 12 осіб, із них дві треті – жінки. Загалом ці респонденти становлять трохи більше чверті серед усіх опитаних, тобто 26%. Деяко менше людей проводять у додатку до 3 годин – 5 осіб чоловічої та 6 – жіночої статей. До останньої категорії – понад 3 години в інстаграмі – більше третини всіх респондентів, або 15 осіб. Це 32% від загальної кількості. Із них 1 чоловік, решта – жінки.

Також аудиторії було запропоновано запитання: «Чи збільшився час, проведений у соцмережах, за період карантину?» Відповіли 34 особи, із них 10 – чоловічої статі. 56 відсотків, або 19 респондентів, сказали «так». Із них 14 – жінки.

Крім того, проведено два опитування щодо технічної роботи соціальної мережі за останній період. По-перше, мене

цікавила думка молоді стосовно функціонування Instagram після його купівлі власниками корпорації Facebook. Відповіли 30 осіб, із них 20 – жінки. У відсотковому плані думки розділилися порівну, притому «так» сказала половина осіб чоловічої статі (5), як і серед тих, хто дав заперечну відповідь.

Приводом для іншого запитання став факт появи реклами

раніше даних. Першим віддали перевагу 58 відсотків, або ж 19 осіб; із них – 7 осіб чоловічої статі. За другу категорію висловилися 4 респонденти, тоді як за серіали проголосували 10 жінок.

Підсумую, що в плані дозвілля, на мій погляд, усі три напрямки доволі збалансовані. Теза про занепад читання книжок серед молоді, звісно ж, має право на існування й тенденції згортання цих процесів таки помітні, проте, як свідчить опитування, література посідає вагоме місце в житті українців, зокрема закарпатців.

Стосовно другого запитання, то не виникало сумнівів, що фільми помітно «потиснуть» серіали, адже наше покоління практично не дивиться телевізор, замінивши його Інтернетом. Отож кількасерійні стрічки вже не мають переваги над фільмами, які забирають менше часу. До того ж останнім віддає першість більш ніж половина опитаних жінок.

Третім великим блоком мого дослідження (поряд із соціальними мережами, охарактеризованими на початку цього екскурсу в дозвілля молоді, та другою частиною, яка охоплює фільми, серіали, книжки) стали короткі «політичні» питання. На перше з них: «Як вам продовження карантину й надзвичайна ситуація?» – молодь відповіла: «Негативно» (56 відсотків), тоді як підтримали рішення уряду тільки 44%. Це стосувалося трьох тижнів обмежень. Далі – запитання: що має важливе значення в суспільстві та житті країни впродовж останніх майже трьох десятиліть? Ідеться про земельну реформу. Стартуючи торік, у квітні 2020-ого, вона ввійшла в нову фазу: поступово в державі вводять ринок землі. У моєму опитуванні взяла участь 26 осіб, із них 35% підтримали рішення парламенту в поданій редакції. Аналогічне запитання було поширено в мережі Facebook, де проголосувало 20 людей. Із них

тільки 45% висловилися «за» реформу. Це виводить на середнє арифметичне в межах 40 відсотків. Отож стверджувати, що молодь не стежить за політичним життям країни, немає сенсу. Юнь активна, як і в попередніх голосуваннях стосовно свого дозвілля. Давати оцінку результатам останніх двох опитувань не буду, залишивши це майбутнім поколінням істориків.

Хочеться загалом охарактеризувати підсумки короткого огляду відпочинку в період карантину. Зрозуміло: соціальні мережі посідають вагоме місце в нашому житті й, безперечно, лідером серед молоді на цьому етапі є Instagram. Самоізоляція збільшила кількість годин проведеного часу на цій платформі. Майже 55% опитаних переглядають дописи й розповіді, листуються більш ніж 2 години щодня. З усіх респондентів так роблять 62% жінок. При цьому вони завжди активніші в голосуваннях.

Цікавим є факт, що покоління, народжене в добу Незалежності, легко помічає нововведення в соцмережах. Загальною проблемою для всіх і майже всюди є безкінечна реклама. Та це не заважає молоді приділяти достатньо часу читанню книжок. Якщо відверто, я вважаю: видання поступлять місцеві кінематографу, особливо серіалам. Натомість отримав доволі добрі результати щодо літератури. Фільми теж узяли гору, ймовірно, через видовищність і таку собі традицію ходити в кіно на прем'єри новинки.

Ще однією цікавинкою є активність юнаків і дівчат у політичному житті, уміння висловити думку. Загалом молодь стала більше часу проводити в соціальних мережах. До того ж навіть у період карантину все таки знаходиться можливість й для саморозвитку, зокрема читання книжок, попри бум у телебаченні та кіно. Не думаю, що це суттєво зміниться в подальші кілька десятиліть. Література завжди залишатиметься золотом класикою. Утім, як воно буде в 2030-ому, можна тільки уявляти...

Михайло РЕКРУТЯК,
аспірант УжНУ.

Фільми&серіали чи книги?

Ф&С
50%

КНИГИ
50%

Мистецтво бути лікарем

Медицина – найчистіша в Ужгородському національному університеті: майже три тисячі студентів. На факультеті для українців навчаються понад півтори тисячі майбутніх лікарів, а для іноземців – 1300. Третя неділя червня, згідно з відповідним указом Президента України від 3 червня 1994 року, – особлива для представників вітчизняної галузі охорони здоров'я. Отож до Дня медичного працівника України, який цього року відзначають 21 червня, «Погляд» поцікавився в юнаків і дівчат, чому обрали, за словами Гіппократа, «найбагородніше з усіх мистецтв».

Студентка Ольга Якіма заявила: «Із дитинства любила лікувати котиків, собак. У школі цікавилася анатомією людини, дивилася фільми, серіали з медичною тематикою. Після дев'ятого класу вступила до медичного коледжу, а вже там остаточно зрозуміла, що медицина – моє. Отож не вагалася, чи вступати до університету, чи ні. Також варто сказати, що професія лікаря –

завжди актуальна. Як говорила моя бабуся: «Що б не відбувалося у світі чи в країні, медики завжди будуть потрібні».

Олександр Муллер погоджується: «Обрав професію лікаря, оскільки вважав, що вона в усі часи залишається корисною та престижною. Воднораз іноді виникають сумніви через ставлення до медиків, умови праці. Під час навчання виринає чима-

ло труднощів. Уважаю нашу навчальну програму однією з найскладніших. Велике навантаження й п'ять пар на день можуть виснажити і морально, і фізично. Попри це стараюся опанувати все, щоб бути справжнім фахівцем».

Марина Росоха, своєю чергою, розповіла: «Завжди хотіла допомагати людям. Коли була малою, подобалися лікарі, вони завжди мали гарний ви-

гляд у білих халатах. Я завершила третій курс і останнім часом думаю про професію кардіолога. Труднощів багато, усіх навіть не перерахувати, але є й багато переваг».

Розділяє інтереси Марини й студент медичного факультету № 2 Баладжі з Індії. Спочатку він навчався в Луганську, а після подій на Сході перевівся до УжНУ. «Обрав здобуття освіти в Україні через високу

Студенти Ольга Якіма, Олександр Муллер, Марина Росоха, Баладжі: «Із Днем медичного працівника!»

якість і порівняно меншу ціну. Хочу бути лікарем, щоб допомагати людям. Найулюбленішою дисципліною є терапія, також цікавить спеціалізація кардіолога», – коментує юнак.

Важко не погодитися, що опанувати фах лікаря – завдання не з простих, але старання завжди приносять результати.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Премії для талановитих

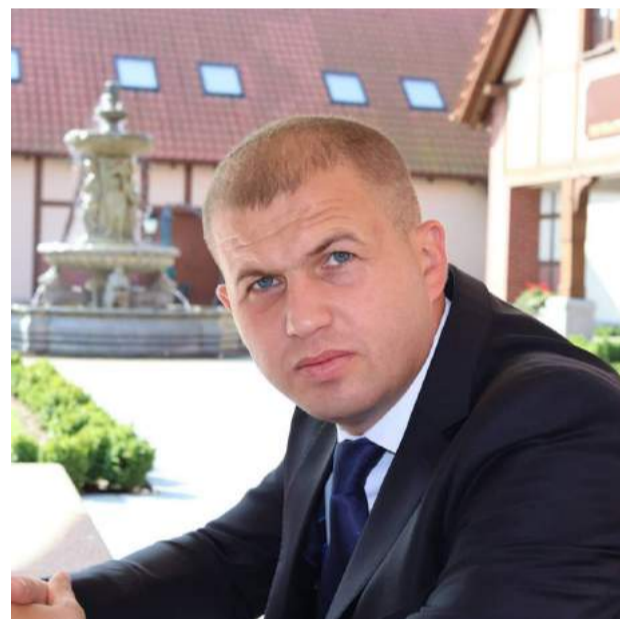
Ужнівці ввійшли до числа лауреатів премії ужгородського міського голови для обдарованої молоді обсягом 10 тисяч гривень. Тріумфаторів визначала авторитетна комісія з місцевих фахівців.

За наукові досягнення, зокрема, відзначили четвертокурсницю-правницю природничо-гуманітарного коледжу Яну Голінку, а за вне-

сок у розвиток молодіжного руху – студента другого курсу УжНУ (спеціальність «Публічне управління та адміністрування») Володимира Поповича. Крім того, премію за творчу діяльність здобув представник Ужгородського інституту культури і мистецтв Сергій Фанта.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

Служба для людей

Щоденне служіння народу стало справою життя для державних управлінців, які 23 червня мали професійний день. Уже три роки на факультеті суспільних наук готують магістрів за відповідною спеціалізацією.

П'ятикурсниця Інgrid Абрамович розповіла: «Обрала державну службу, тому що це праця для держави та її громадян. Мене найбільше приваблюють можливість професійного зростання, реалізація й упровадження нових ідей у державних структурах. У нашому університеті викладачі дають вагомий багаж знань, із яким можна впевнено крокувати в майбутнє. Нині в Україні широкий апарат державних органів, тож значна кількість людей може реалізуватися. У майбутньому хотіла б працювати у відділі з роботи з депутатами

та постійними комісіями, адже мені це близьке до душі».

Під час навчання дівчина вже ознайомилася з діяльністю міської, районної рад, Закарпатської ОДА. Проходила практику в міськраді та політичній партії. Через пів року отримає диплом магістра й зможе застосувати знання на практиці.

А ось Юрій Фрінцко, керуючий справами виконавчого апарату Ужгородської районної ради, був одним із перших випускників спеціалізації «Державна служба» в УжНУ. У 2008 році здобув фах юриста й згодом працював викладачем, юристом в апараті Ужгородської районної державної адміністрації, юрисконсульт. Ю.Фрінцко – депутат Киблярівської сільської ради VI та VII скликань. Про мотивацію здобути кваліфікацію магістра державної служби розповідає:

«Прагнув самореалізації, принести користь людям, суспільству й державі загалом. Також така освіта дає перспективу професійного зростання, можливість виявити себе у сфері державного управління та місцевого самоврядування, модернізувати органи влади, застосувати нові методи, механізми для досягнення поставлених завдань. На ФСН вивчав багато предметів, які були й на юридичному факультеті. Та чимало передбачали й політичний, психологічний аспекти, вивчення фінансової та бюджетної систем держави».

Із нагоди свята бажаємо студентам успішного навчання, випускникам – реалізації проєктів, викладачам – і надалі готувати професійних держслужбовців.

Ольга БРАЙЛЯН,
студентка
відділення журналістики.

АНЕКДОТИ

Учень учневі:

– А в нас новий «фізрук»!

– Звідки знаєш?

– На власні очі чув.

Діти, накресліть квадрат зі стороною десять сантиметрів!

– Маріє Іванівно, що ж це за квадрат такий – з однією стороною?!

КРАЩИЙ МАТЕРІАЛ

Кращим матеріалом «Погляду» в # 5 (234) визнано публікацію «Герої нашого часу на передовій боротьби з COVID-19» Ольги Брайлян.

Найрейтинговішим за кількістю переглядів у соціальній мережі «Фейсбук» є теж вищезазначений матеріал. Вітаємо авторку!

ДО УВАГИ ЧИТАЧІВ!

Читайте «Погляд» на сайті Ужгородського національного університету за покликанням: www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-poglyad/issues. А з найважливішими матеріалами номера ознайомлюйтеся на сторінці газети в соціальній мережі «Фейсбук»: www.facebook.com/uzhnu.poglyad.

ГОСТРИМ ОЛІВЦЕМ

ПОГЛЯД

Орган вченої ради Ужгородського національного університету. Замовлення № 3092. Ціна – безкоштовно. Виходить щомісяця. Номер підписано до друку 23.06.20. Засновник і видавець – ДВНЗ «Ужгородський національний університет». 88003, м. Ужгород, вул. Підгірна, 46. Номер надруковано у видавництві «А-Прінт»; 46010, м. Тернопіль, вул. Текстильна, 28. Тел.: (352) 52-27-37, 067-350-17-94. Наклад – 1000 примірників. Формат А 3, 2 ум. друк. арк. Реєстраційне свідоцтво ЗТ № 449/41 від 7.02.2008. Відповідальність за зміст публікацій покладається на авторів. Відповідальна за випуск номера: М.Б.Гараздій.

Головний редактор:
В.Ю.ТАРАСЮК

Художній редактор, кореспондент:
Т.М.ЛЕСЮК.

Коректор:
М.Б.ГАРАЗДІЙ.

Адреса редакції: 88016, м. Ужгород,
вул. Університетська, 14 (ауд. 424).

Поштова скринька:
poglyad@uzhnu.edu.ua

Телефон редакції:
067-880-85-71.